

שיחת השבוע

הרב יוצא לאור על-ידי צעירי-אגודת-חב"ד - המרכז • עורך: מנחם ברוד • יו"ר: הרב יוסף-יצחק אהרונוב

יש חדש

עלוני חג חדשים

לקראת שנת תשס"ט הפיק אגף ההוצאה לאור של צעירי-חב"ד מגוון של עלוני-הסברה חדשים. עלון נרות שבת-קודש נדפס בכחצי מיליון עותקים, והוא יחולק במהלך השנה לנשי ובנות ישראל. בעלון גם מופיע לוח זמני הדלקת הנרות לכל השנה. כמו-כן מופיעה סדרת עלונים מהודרים על חודש אלול והגי תשרי, לילדים ולמבוגרים. עלונים אלו מוגשים בשפה ברורה ובעיצוב מודרני, והם זוכים להצלחה רבה בציבור הרחב.

גישה לקבר רחל

לאחר לחץ ציבורי מתמשך הסכימו כוחות הביטחון לאפשר מעבר של כלי-רכב פרטיים לקבר רחל, לתקופת ניסיון, עד ראש-השנה. הציבור נקרא לנצל את ההזדמנות ולבוא להתפלל על קברה של רחל אימנו, בתקווה שהמצב הזמני יהיה מצב של קבע. לפרטים טל' 054*8160132 (שמחה).

המשימה בתלת-מימד

הופיע ספר מיוחד במינו, המלווה תמונות תלת-ממדיות, שכדי לצפות בהן יש להרכיב משקפיים מיוחדים (שני זוגות מצורפים). הספר מגיש עולם של מושגים יהודיים, השזורים בעלילה, שבה גיבור הסיפור נלחם ברע ומנצח, וניצחונו הוא, בעצם, הגאולה. טל' 1-700-704120.

יום אדיר בימי שנה

הופיע תקליטור ובו פיוטים של ליל יום-הכיפורים בנוסח יהודי תימן, מפי הרב שלום טובי, ששימש ארבעים שנה חזן ברמת-גן. טל' 054*3050975.

זמני השבוע

ניו-יורק	דטרויט	מיאמי	לוס-אנג'לס
6:40	7:16	7:02	6:35
7:37	8:14	7:53	7:29

כניסת השבת
צאת השבת

פרקי-אבות השבוע: פרקים ג-ד

כתובת המערכת: ת"ד 14 כפר-חב"ד 60840
טל' 972-72-2770100 • פקס 972-3-9606169
www.chabad.org.il • chabad@chabad.org.il
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות

נא לשמור על קדושת הגיליון

למה להפחיד, מוטב לאהוב

כשהוא הופך את הפחד לגורם מרכזי בחייו, הוא נעשה אדם כבוי, נטול שמחה. החסידות מרוממת את האדם לעולם רוחני עליון, עד שהדברים השלייליים נדחים מאליהם

לכולם". תיאור זה מעורר בליבנו תשוקה להתקרב אל המלך שבא לקראתנו, לא מתוך פחד, אלא מתוך אהבה ושמחת הנפש.

זו דרכה של החסידות בעבודת ה'. היא מחנכת להדגיש את החיובי ולדחות באמצעותו את השלילי. במקום להתפלש במידות הרעות, בחולשות האנושיות, בחטאי האדם וביצריו האפלים, החסידות מרוממת את האדם לעולם רוחני, עד שהדברים השלייליים נדחים מאליהם. במקום להכות בחושך במקל, היא מלמדת להדליק אור, ואז החושך מסתלק מאלי.

גישה חיובית

כשאדם מתרכז בדברים השלייליים, עצם ההתעסקות ברע ובשלילה משפיעה עליו. כשהוא הופך את יראת העונש לגורם מרכזי בחייו, הוא נעשה אדם כבוי, נטול שמחה וחדווה, שכן הכוח המניע אותו הוא פחד ודאגה. כאשר מגמה זו מופעלת כלפי ציבור אחר, הדברים מעוררים התנגדות קשה, שכן שום אדם אינו אוהב שמאיימים עליו בעונשים ומטיילים בו האשמות. בכלל, במצב כזה מתפתח דו-שיח של "טול קיסם מבין שיניך - טול קורה מבין עיניך".

לעומת זה, כאשר הדגש הוא על הצד החיובי ועל מעלתה של קרבת אלוקים, האדם שרוי בעולם של קדושה ואהבת ה'. כשהוא לומד על גדולתו של הקב"ה, על מופלאותה של התורה, על יופיין של המצוות - הוא מתרומם מאליו מענייני העולם הנחותים. הוא אינו צריך להילחם בדברים השלייליים, שכן הוא רואה בהם עכשיו דבר מאוס ובזוי. יהודי כזה מלא מרץ ושמחה, שכן הוא ספוג אנרגייה חיובית.

ודאי שסגנון כזה יעיל לאין-ערוך כשהוא מופנה אל הזולת. כשפונים ליהודי שני באהבה ובחביבה ומושכים את ליבו אל הטוב שבחי התורה והמצוות, הוא נענה גם-כן בשמחה ובאהבה. וכך מלמדנו הרמב"ם, שהדרך להחזיר יהודים לדרך התורה היא - "למשכם בדברי שלום, עד שיחזרו לאיתן התורה". אפשר אפוא גם לשוב מאהבה.

חדש אלול הוא חודש התשובה, שבו עלינו לתקן את המגרעות והמשגים שהיו בשנה החולפת. אנחנו נדרשים לערוך חשבון-נפש אישי וציבורי ולתקן את מעשינו. מטבע הדברים נראה שזו עבודה של פתיחת הפצעים והמומים, והטפת מוסר נוקבת. זה עניינם של תשובה וחשבון-נפש, לא-כן?

החסידות טבעה את חותמה גם על הדרך שבה יש לעשות תשובה ולתקן פגמים וחולשות. עד הופעתה רווחה הנטייה להטיף מוסר, לחשוף את החטאים והעוונות ולהזהיר בעונשים, ישמור ה'. הבעש"ט ותלמידיו הציעו סגנון אחר. הם עוררו את המוני בית-ישראל לתשובה ולתיקון המעשים לא על-ידי אזהרות ואיומים, אלא מתוך אהבה וחמימות. הם סיפרו ליהודים על אהבתו של הקב"ה אליהם, ועוררו גם בליבם אהבה לה', לתורתו ולמצוותיו.

מה העיקר

האמת היא ששתי הדרכים קיימות בתורתנו. השבת נקרא בתורה את פרשת ה'תוכחה', שבה מופיעות אזהרות קשות לעם-ישראל אם יסור מדרך התורה. גם בחינוך בכלל שמור מקום ל"מוסר אביך". תורת החסידות עצמה מסבירה שעבודת ה' צריכה לעמוד על שני יסודות, אהבה ויראה. שני הרגשות הללו משולים לשתי כנפיה של ציפור, שאינה יכולה לעוף בכנף אחת והיא זקוקה לשתייה גם יחד. ועם זה, השאלה היא מה המניע המרכזי בחייו של יהודי.

החסידות דוגלת בשימת דגש על האהבה. יהודי צריך לשאוף שעבודת הבורא תיעשה מתוך שמחה, מתוך הכרה, מתוך הזדהות ומתוך אהבה לקב"ה. ודאי שחייב להתקיים מרכיב של יראת-ה', כדי שהאדם אכן יקפיד שלא לסטות מרצון הבורא, אבל הרגשות הדומיננטיים צריכים להיות אהבה ושמחה.

בחודש אלול תוקעים בשופר, שעניינו לעורר חרדה בלב, ועם זה החסידות מדגישה את קרבתו של הקב"ה אלינו. היא ממשילה אותו למלך היוצא אל השדה ומקבל את כל הבאים בסבר פנים יפות "ומראה פנים שוחקות

עכשיו מכינים את השלמות העתידית

המצוות "כמצוות רצונך". שכן שלמות התורה והמצוות תהיה בזמן הגאולה דווקא.

לא יגיעה ועינו

עם זה, יש מעלה גדולה במצוות שאנו מקיימים בזמן הזה, שדווקא על-ידן נעשית ההכנה לשלמות הגדולה שתהיה לעתיד לבוא. בדומה לזה מצאנו שיש מעלה מיוחדת במצוות שקיימו האבות (אף-על-פי שהעיקר הוא קיום המצוות אחרי מתן-התורה), שכן דווקא על-ידן נעשתה ההכנה למתן-התורה.

כך המצוות שיהודים מקיימים בתקופת הגלות, אף-על-פי שהן בבחינת 'ציונים' לעומת קיום המצוות בזמן הגאולה – בכל-זאת גדלה מעלתן מאוד, שכן דווקא על-ידן נעשית ההכנה לקיום המצוות השלם לעתיד לבוא. מזה אפשר להבין את גודל מעלתן של המצוות בזמן הזה, שאין זה עניין של יגיעה ועינוי חס ושלום, אלא הכנה לשלמות קיום המצוות לעתיד לבוא.

(תורת מנחם כרך ט, עמ' 158)

הראיה לכך היא משתי מצוות חשובות ביותר, שבני-ישראל לא קיימו בהיותם במדבר – מילה וקרבת הפסח. בהיותם במדבר לא מלו בני-ישראל את בניהם, ורק עם הכניסה לארץ-ישראל מל אותם יהושע. כמו-כן הקריבו את הפסח רק בשנה השנייה לצאתם ממצרים ולא בשנים שלאחר מכן.

שם יהיה "כמצוות רצונך"

כשם שעיקר קיום המצוות התחיל עם הכניסה לארץ, כך עיקר השלמות בקיום המצוות יהיה בזמן הגאולה, ואילו עכשיו, בתקופת הגלות, קיום המצוות הוא בבחינת 'ציון' ו'רמז' לקיום האמיתי. על זה נאמר "הציבי לך ציונים", ופירושו: "שלא יהיו חדשים עליכם כשתחזרו".

ברוח זו תורת החסידות מסבירה את לשון התפילה "ושם נעשה לפניך... כמצוות רצונך". אנו מבקשים מהקב"ה להחזירנו לארץ-ישראל ולירושלים עיר-הקודש, ולבנות את בית-המקדש השלישי, ורק אז נוכל לקיים את

תחילת הפרשה התורה מציינת שמצוות ביכורים אינה חלה אלא לאחר שייכנסו בני-ישראל לארץ-ישראל, יבשוה ויחלקוה לשבטים. זאת אנו לומדים מהפסוק: "כי תבואו אל הארץ... ויךשתה וישבת בה, ולקחת מראשית כל פרי האדמה...".

האמת היא שהכלל הזה תקף בכל המצוות, ולא רק במצוות התלויות בארץ, שעיקר קיומן לאחר הכניסה לארץ-ישראל. וכך התורה אומרת: "וזאת המצווה... אשר ציווה ה' אלוקיכם ללמד אתכם לעשות בארץ".

המצוות שלא קוימו

אמנם התורה ניתנה במדבר, אך זה בא לבטא את העובדה שהתורה שייכת לכול. כשם שהמדבר הוא מקום הפקר, שאינו שייך לאיש, כך התורה שייכת לכל עם-ישראל ובכוחו של כל יהודי לקיים את התורה והמצוות. אולם עיקר קיום התורה הוא דווקא בכניסה לארץ-ישראל.

מן המעיין שמחה | מאת הרב אליעזר ברוד

תחושה כזאת בפנימיותו. על-ידי התנהגות כזאת יהיה כך באמת והוא גם ירגיש שמחה.

(הצמח-צדק)

ובסוסו, היה אוסף את הילדים ומטייל איתם, ולא היה קץ לשמחתם ולהנאתם. בעשותו זאת היה הצדיק אומר אל סוסו: כמה מקנא אני בך, שאתה משמח נפשות טהורות.

החטא היחיד

התורה לא פירטה את החטאים שבגללם יבואו קללות התוכחה. החטא היחיד שמוזכר בכתוב הוא "תחת אשר לא עבדת את ה' אלוקיך בשמחה".

(רבי בונם מפשיסחה)

זעם התוכחה

כל זעם התוכחה שפוף על אדם שפניו זעופות ושרוי תמיד בעצבות. הוא רוגז על העולם ועל הכול, ועובד את ה' מתוך מרה שחורה.

(רבי יחיאל-מאיר מגוסטיניו)

לחשוב מחשבות משמחות

הדרך להגיע לשמחה היא שהאדם ישמור על מחשבותיו. לחשוב רק מחשבות משמחות. לא לדבר על דברים המביאים עצבות ומרה שחורה. עליו להתנהג כאילו הוא מלא שמחה בליבו, להראות תנועות שמחות, אף שאין הוא חש

על מה השמחה

"תחת אשר לא עבדת את ה' אלוקיך בשמחה ובטוב לבב" (דברים כח, מז). לא עבדת את ה' אלוקיך, ואף הייתה בך שמחה שאין אתה עובד!

(רבי בונם מפשיסחה)

מבטלת דינים

השמחה למטה מעוררת שמחה למעלה. כאשר יש שמחה, מתבטלים הדינים. לכן מי שעובד את ה' בשמחה אינו נענש על חטאיו. לעומת זה, כשחסרה שמחה למטה, אין היא מגינה על האדם מפני העונש.

(לקוטי תורה)

יותר מעולם הבא

"בשמחה ובטוב לבב מרוב כול" (דברים כח, מז). קיום המצוות צריך להיות מתוך שמחה רבה, כי הן בדרגה גבוהה יותר "מרוב כול" – מחיי העולם הבא. שכן בעולם הבא הנשמות נהנות מזיו השכינה בלבד, ואילו קיום המצוות מאחד את האדם עם מהותו ועצמותו יתברך.

(אור התורה)

משמח נפשות טהורות

כשהיה רבי דוד מללוב עובר בעיירה בעגלתו

אמרת השבוע

אהבת ישראל

קודם התגלותו היה הבעל-שם-טוב צדיק נסתר. תחילה היה עוזר למלמד, והיה מוליך את הילדים ל'חדר' ומחזירם מהלימודים. תלמידו, המגיד ממזריטש, אמר: "הנני מאחל לעצמי לנשק ספר-תורה באותה חיבה שהבעש"ט היה מנשק ילד יהודי שאמר אלף-בית".

בשנים שלאחר מכן היה הבעש"ט מתהלך בעיירות ישראל לבוש כאדם פשוט. הוא נהג לחלק לילדים פירות ואגוזים והיה מרגלם לברך 'בורא פרי העץ', והיה עונה 'אמן' אחר ברכותיהם בדבקות עצומה.

בשנים האלה נהג להניח את ידו הקדושה על לב הילדים ולברכם: "הִיָּה יְהוּדֵי חַם".

הזדמנות אחרונה

יהודי תלמיד חכם וירא-שמים נכנס אל רבי מאיר מפרמישלן, והביע את רצונו לעלות לארץ-ישראל. שאלו הצדיק: "ומאין לך הכסף לנסיעה כזאת?". השיב האיש שבכוונתו לפנות אל קרוביו וידידיו ולבקש את עזרתם. "בעזר ה', ודאי אצליח לגייס מהם את הכסף הדרוש, ארבע-מאות דינרי כסף", אמר. הרהר הצדיק מעט ואמר: "ומה יהיה על ביטול תורה? האין זה איבוד זמן קר?!". הגיב האיש: "וכי מה אעשה?".

אמר לו הצדיק: "מוטב שתשב פה, תעסוק בתורה ובעבודת ה', ואני אשיג בעבורך את הכסף". הופתע האיש למשמע הדברים, אך ניאות להישאר וללמוד תורה בבית-מדרשו של הצדיק.

בצאתו מן החדר הורה רבי מאיר לשמשו שלא להכניס אליו שום אדם במשך כחודש ימים. "גם אם זה יהיה אדם נשוא-פנים או עשיר גדול, אל תיתן לו להיכנס בשום אופן", ציווה. בתום החודש נכנס היהודי שוב אל הצדיק, והצדיק קיבל את פניו כאילו לא ראהו שנים רבות. שאלו הצדיק למעשיו, והאיש ענה כי הוא ממתין לעלות לארץ-ישראל. הביט בו הצדיק ואמר: "הלא הבטחתי לך שאשיג בעבורך את הכסף. ואם תאמר מניין ישיג מאיר את הכסף? מאיר אינו דואג, שהרי לביטחון בה' אין גבול. המתן כאן מעט, ואבאי לך ארבע-מאות דינרי כסף".

קרא הצדיק למשמשו וביקשו לפתוח את הדלת עבור המבקשים להיכנס. אל החדר נכנס אדם מכובד, שניכר עליו כי הוא גביר גדול. כשהבחין כי בחדר הצדיק עומד אדם, נסוג אחורה וביקש לצאת, כדי שלא להפריע. אף הצדיק סימן לו לעמוד במקומו, ופנה אל התלמיד-חכם ואמר לו: "אספר לך סיפור שממנו תוכל ללמוד רבות על דרכי בני-האדם". ובהביטו על האיש הנכנס אמר: "אולי יועיל הדבר גם לך".

החל הצדיק לספר: היה פעם יהודי עשיר ושמו ר' משה, שהתברך בבית גדול, בנכסים רבים, באדמות ובשפע רב. מידה אחת רעה הייתה בו, שהיה קמצן. מעולם לא הניח לעני או לאורח זר לדרוך על מפתן ביתו, ואת כל העניים ששיחרו לפתחו, היה שולח אל שכנו, מתתיהו. "שם תקבלו אוכל ומקום ללינה", היה אומר. ואכן, מתתיהו השכן היה מקבל את כל העניים בסבר פנים יפות, טורח בגופו

בשעה שאין הוא נותן מלחמו ללד, ואילו מתתיהו שאינו עשיר גומל חסד בכל ליבו?! נמנו וגמרו ליטול ממנו את עושרו ולהעבירו לידי מתתיהו. עמד אליו הנביא ואמר, כי קודם שגוזרים את דינו של אדם מישראל,

ובממונו ומארחם ברוחב-לב. מתתיהו לא היה עשיר, אך נדיבות-הלב שלו ושל אשתו הייתה שם דבר, וכך עזרם ה' גם בפרנסה הראויה לכלכלת ביתם. בבית-הדין של מעלה התעורר קטרוג גדול: הייתכן שהגביר זוכה לעושר,

לומדים גאולה | מאת מנחם ברוך

לצפות מתוך שמחה

אלפיים שנה אנו מצפים לגאולה ועדיין בן-דוד לא בא. לכאורה, הציפייה הממושכת אמורה להביא עמה רגשות של צער וכאב. ככל שהאדם מצפה יותר לגאולה, כן הוא אמור להצטער יותר על הגלות. נמצא אפוא, שמי שמצפה באמת לגאולה, צריך להיות שרוי באווירה של צער וכאב. והנה אנו רואים שדווקא בחסידות מודגש ביותר עניין הציפייה לגאולה, ובד-בבד עניין השמחה.

אחד מעקרונותיה הגדולים של החסידות הוא השמחה – להיות תמיד בשמחה ולעבוד את ה' מתוך שמחה וטוב-לב. פתגם חסידי ידוע אומר: השמחה עצמה איננה מצווה והעצבות עצמה אינה עברה; אבל לגבהים שאליהם מביאה השמחה, אי-אפשר להגיע עלי-ידי שום מצווה, ואילו לשאול-תחתית שאליה מדרדרת העצבות, לא מגיעים על-ידי שום עברה!

שמחה איננה התהוללות

החסידות גורסת, שאפילו עבודת התשובה צריכה להיעשות מתוך שמחה. אנו מוצאים בתורת החסידות התבטאויות, שהשמחה במצוות התשובה צריכה להיות ביתר שאת מבכל המצוות האחרות. שהרי אם כשמקיימים סתם מצווה צריכים להיות בשמחה – על אחת כמה וכמה כשעוסקים במצוות התשובה שמעלתה גדולה כל-כך, עד שהיא מתקנת ומשלימה את כל המצוות!

במבט ראשון, החיבור בין תשובה לשמחה נשמע בלתי-מצויאות. תשובה עניינה חשבון-נפש נוקב ומעמיק, חרטה על דברים שלא היו כשורה, בקשת סליחה ומחילה מהקב"ה אשר חטאנו לו; איך הדברים הללו משתלבים עם השמחה?

אבל האמת היא שאין ניגוד ביניהם. שמחה איננה ההפך מרצינות. אפשר לעסוק בדברים הרציניים ביותר, ועם זה להיות בשמחה גדולה. כי שמחה איננה קלות-ראש וחיים נטולי-אדגות. זו אינה שמחה אלא פריקת-עול והתהוללות; ולצערנו, רבים מבלבלים בין שמחה להתהוללות (חסידיים אומרים: בין שמחה להתהוללות מפריד רק חוט שערך דקיק, אבל המרחק ביניהן הוא המרחק שבין תכלית הקדושה לתכלית הטומאה). שמחה אמיתית היא דבר רציני מאוד.

מאחורי שמחה אמיתית מצוי תוכן רציני ואמיתי. כשיהודי מתבונן בזכות הגדולה שנפלה בחלקו להיות יהודי, ללמוד את תורת ה' ולקיים את מצוותיו – הוא מתמלא שמחה גדולה. כשהוא מהרהר בהשגחתו המופלאה של הקב"ה על העולם ובכך שהאדם לעולם אינו לבד אלא תמיד עם ה' – הוא נעשה שמח ואינו מניח לדאגות להעיב את שמחתו. ככל שמקור השמחה מעמיק יותר, כן תהיה השמחה גדולה ואמיתית יותר.

אין סתירה

שמחה כזאת עשויה להתפרץ בריקוד נלהב, אך היא יכולה להישאר בפנים ולהיות כוח-מניע לעבודת ה'. זו שמחה אמיתית, שמחה פנימית, שמחה בעלת תוכן. אין בה כל סתירה לתשובה. טועה מי שסבור כי בחודש אלול צריכים להתהלך בפנים נפולות וקודרות, לא להעלות חיוך על השפתים, להיות תמיד 'רציני' ומיוסר. להפך, מה יכול לשמח יותר מהמחשבה, שאלה ימים שבהם נמצא 'המלך בשדה' וי"ג מידות הרחמים 'מאירות'!

בספר ה'תניא' (פרק לד) מוסבר בהרחבה איך נפש האדם יכולה להכיל שני רגשות בעת אחת: שמחה על הטוב והתמרמרות על הרע. בעומק הדברים, מתברר, אין ביניהם שום ניגוד. כשיהודי מתבונן בכך, שגם כאשר חטא ועבר על רצון ה' אין הקב"ה סוגר בפניו את הדלת אלא מעניק לו אפשרות לשוב אליו ולתקן את פגמיו – הוא מתמלא, במקביל לרגשות החרטה והצער על החטא, שמחה עצומה על שיש בכוחו לשוב אל ה'.

וכך הלב יכול להכיל בו-זמן רגשות של כאב על הגלות וציפייה לגאולה, לצד שמחה על שאנו מתקרבים והולכים לביאת המשיח, ועוד מעט תחינה עינינו בשו"ה לציון!

מבקש הוא רשות לנסותו. בלי ספק נטועה גם בו מידת הרחמנות. לבש אליהו דמות של עני עובר-אורח ובא לבית העשיר בימי החורף הקרים, ונקש בדת, כולו רועד מקור.

יצא אליו המשרת ובתחנונים ביקשו להסתלק מהמקום. "אדוני רע-לב, ועלול הוא לגרש את שנינו אם תוסיף לעמוד פה", אמר. בתוך כך נכנס העשיר, הסתכל בבזו על העני וגער במשרת: "כיצד הרשית לאדם זר להיכנס לבית?".

פנה אליו העני וביקש מהעשיר כוס משקה חם, לחמם מעט את גופו הקופא מקור, אך פני העשיר היו אטומים. "ביתי איננו מלון אורחים. עוד מעט יבקש גם ארוחה וחדר ללון", הפטיר בכעס, וציווה על המשרת לגרש את העני מיד מהבית.

חזר אליהו הנביא בוש ונכלם, ועל-כורחו ענה אמר על גזר-דינו של העשיר, המשיך רבי מאיר מפרמישלן בסיפורו, אך אז קפץ מאיר לפני בית-דין של מעלה ואמר: הלא כלל גדול הוא שאין עונושים אלא אם כן מזהירים. תנו לי את המשימה ואני אזהיר את האיש.

הנה נמצא אצלי יהודי הרוצה לעלות לארץ-ישראל וזקוק לארבע-מאות דינרי כסף. והיה, אם יסכים העשיר ר' משה לסלק את כל הסכום בעבור היהודי הזה, וגם יתחיל לעשות צדקה ולתת בהרחבה לכל דורש, תבטל הגזרה; אך אם לא ישוב גם אחרי אזהרתי, יינתן הדין ויבוצע העונש.

דממה השתררה בחדר, ואז פנה הצדיק אל התלמיד-חכם, בהביטו לעבר הגביר המתמין לתורו, ואמר: "הנה נמצא כאן העשיר ר' משה עצמו, נשאל את פיו מה יאמר על זה..."

הצדיק טרם סיים את דבריו, והגביר נפל על הרצפה מתעלף. כשהשיבו את רוחו, פרץ בבכי תמרורים ואמר: "אני הוא האיש. כל מה שסיפר הרבי מדויק להפליא. אנא, חטאתי, עויותי, פשעתי. הנני מתחרט בכל לבי ומקבל עליי מהיום לעזוב את דרכי הרעה".

מיד הוציא הגביר מכיסו ארבע-מאות דינרי כסף, ומסרם לידי התלמיד-חכם, שעדיין עמד משתומם ממה שראה ושמע. ורגשים בכל מאדם יצאו שניהם מהקודש, ובחום לבו הבטיח האיש לעשיר כי יזכיר את שמו בכותל המערבי. נפרדו שניהם לשלום, והאיש נסע תיכף לקחת את אשתו וילדיו, ויצא בדרכו לארץ-הקודש.

והעשיר שינה את אורחות חייו מן הקצה אל הקצה, ביתו היה פתוח לרווחה, והרהר לתת צדקה לכל הפושט יד, עד שלא עבר זמן רב והוא נודע כבעל-הצדקה הגדול בסביבה.

'סליחות' של מעפילי 'אקסודוס'

הפרופ' שורפין: "אחת התפילות המרגשות שחוויתי"

הלב הפצוע פרצה הזעקה לריבון העולמים: 'שמע קולנו... חוס ורחם עלינו... אל תשליכנו מלפניך... אל תעזבנו... עשה עמנו אות לטובה...'. זו הייתה אחת התפילות המרגשות ביותר שחוויתי, ואין לי ספק שלא תישכח מלב כל מי שהשתתף בה."

בל שנה, כשמתחילים באמירת ה'סליחות', נזכר הפרופ' מאיר שורפין בלילה שבו אמר 'סליחות' בלב ים. זה היה לפני שישים ואחת שנים, במוצאי שבת, אור לכ"ב באלול תש"ז, על אחת משלוש אניות הגירוש שנשאו את מעפילי 'אקסודוס' בחזרה להמבורג שבגרמניה.

ילדות בגרמניה

הפרופ' שורפין נולד בנירנברג שבגרמניה. כשהיה בן עשר רצחו הנאצים את אביו, שהיה מראשי הקהילה היהודית. בליל הבדולח נהרס בית הוריו, ובית הכנסת הסמוך הועלה באש. זמן קצר לאחר מכן נפטרה אימו.

"התחושות היו קשות מאוד", מספר הפרופ' שורפין. "בחצות הלילה החלטנו לעשת מעשה. לשניים מאיתנו היו ספרי סליחות. אחד נמסר לשליח הציבור, שהתחיל באמירת 'אשרי'. סביבנו הייתה עלטה מוחלטת. האור היחיד הגיע מנר שנעשה ממרגרינה, ובתוכו הושמה פתילה. תחילה היה מניין מצומצם. אך בתוך זמן קצר נעמדו סביבנו מרבית הגברים בגורן עגולה."

שערי השמים פתוחים

"זה היה מעמד מרטיט לב", הוא מתאר. "שלוש ספינות מעפילים, מלוות ספינות מלחמה של הצי האנגלי, עוגנות בשפך הנהר הרחב, אי-שם בחוף גרמניה הטמאה, שבה ביקשו להוריד אותנו למחרת היום. החזן, בחור בעל קול נעים, אמר את הסליחות מילה במילה ובקול רם, כדי שהציבור יוכל לחזור אחריו.

"באותם רגעים שכחנו לחלוטין את התנאים הסניטריים הקשים שבהם היינו. חשנו כי אלה דקות ששערי השמים פתוחים לפנינו, וכל אחד ואחד מאיתנו התפלל מעומק ליבו. עמדנו שם, שומרי מצוות ומי שאינם שומרי מצוות, ומעומק

ותרמו לפיתוח תחום הגידול באמצעות מצע מנותק. כיום נעשה שימוש נרחב בשיטת גידול זו ברחבי העולם, וחלק ניכר מהירקות בעולם גדלים על בסיס המחקרים שהוא הניח להם את היסודות.

לפרופ' שורפין ולרעייתו נולדו שבעה ילדים, ובהמשך נכדים ונינים. לפני שש-עשרה שנה פרש מעולם המחקר הבוטני ופתח במפעל חיים חדש - הנצחת זכרם של כאלפיים בתי-הכנסת והקהילות היהודיות שפעלו בגרמניה ובאוסטריה. עבודת מחקר זו נעשית בעמותת 'בית אשכנז' בירושלים, בשיטות הרשויות בגרמניה.

גיליונות
שיחת השבוע
בעברית וברוסית
מופצים בכל רחבי ארה"ב
להזמנות ולפרסום אנא פנו:
1-646-387-0816
sh-usa@chabad.org.il

ברכות וישועות
רבים נושעו מברכותיו הקדושות
של הרבי מליובאוויטש.

גם כיום אפשר לעלות ולהשתטח
על 'הציון' הקדוש של הרבי, ולשלוח
מכתבים ל'ציון' לבקשת ברכה.

ohel chabad lubavitch, 226_20 Francis
Lewis Blvd. Cambria Heights, N.Y 11411
Tel: 1-718-723 4545, Fax: 1-718-723 4444
www.ohelchabad.org

גידולים על מצע מנותק

עם שובו לארץ השתתף במלחמת השחרור, ולאחר מכן פנה ללימודים אקדמיים. הוא למד ביולוגיה ועסק במחקרים בתחום הגידולים על מצע מנותק וגידולי מים - תחום שבו עסקו בקיבוץ חפץ-חיים, בשל שנת השמיטה. מחקריו של שורפין נמשכו לאחר מכן במסגרת המכון לחקר הנגב בבאר-שבע,

פינת ההלכה | מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי עומר

בדיקת התפילין

שאלה: כיצד יש לבדוק את כשרות התפילין?

תשובה: הפרטים הטעונים בדיקה מרובים, ונוכרי אחדים שחשוב להקפיד עליהם:

הרצועות: רוחבן המינימלי - 9 מ"מ. הרוחב צריך להישמר גם במקום הקשרים וההידוק על היד והראש. לפעמים הרצועה מתכווצת ויש להחליפה. הרצועות צריכות להיות שחורות ממש, ובמקום שבו הן נשחקות, יש להשחירן מחדש. העיבוד וההשחרה חייבים להיעשות בכוונה לשם מצווה, וכיום אפשר להשיג גם עבודת-יד בהכשרים טובים.

ה'בתים': ברוב ה'בתים' ה'פשוטים' אין המחיצות בין ה'בתים' של ראש עשיות כהלכתן. בבתים המהודרים 'סות' (גם עם הכשר) נפוצים פגמים, כמו שימוש בדבק ו'מרק' ועוד. אפשר להשיג 'בתים' 'פשוטים' מהודרים,

שיש בהם פחות בעיות, וכמו-כן 'בתים' 'דקות', מעור אחד. על 'גסות' יש גם הכשרים.

הפרשיות: מצויות בשוק פרשיות שנכתבו מראש בדף שאינה ממלאת את דרישות המינימום של ההלכה.

במיוחד מצוי הדבר בסוגים הקטנים והזולים. גם כשהכתיבה הייתה כראוי נוצרים במרוצת הזמן סדקים ודהייה של הכתב. הדבר מצוי ביותר בפרשיות הכתובות על קלף 'משוח', שה'משיחה' מתקלפת או נסדקת במהירות רבה. רצוי מאוד שהפרשיות ייבדקו לפחות פעם אחת גם במחשב.

אמינות: בעיות רבות אי-אפשר לגלות כלל בבדיקה, כגון: אי-כוונה לשמה, כתיבה 'שלא כסדרן', פגמים ב'בתים'. לכן לא כדאי לסמוך על תווית ה'הכשר' לבדה, אלא יש לבדוק כל דבר לגופו על-ידי סופר סת"ם או סוחר אמין ומומחה, לפי המלצת רב מוסמך הבקי בהלכות האלה.

מקורות: ראה שו"ע או"ח סינינים: לב, לג, לו ועוד.

שולחן שבת
לכל התורה בכרך אחד
שלוש שיחות לכל פרשה,
מאוצר שיחותיו של
הרבי מליובאוויטש
1-718-6041020

סופר סת"ם • HaSofer
RABBI MOSHE KLEIN
משה הלוי קליין
321 Kingston Avenue
718-221-2222
www.esofer.com
A HaSofer Company